

EDITORIAL

35 JOER SPROOCHEGESETZ ZU LËTZEBUERG

Jo, mä ...

Isabel Spigarelli

D'ADR an d'Actioun Lëtzebuergesch fuerderen eng Reform vum Sproochegesetz, déi der aktueller Situatioun gerecht gött. Mä wéi gesäit déi aus?

Souwuel d'Actioun Lëtzebuergesch (AL) wéi och de Piraten-Deputéierte Sven Clement hunn an engem Schreiwes den Artikel 4 vum Sproochegesetz vum 24. Februar 1984 zitéiert. Konkret geet et dobäi ëm d'Formuléierung: „Lorsqu'une requête est rédigée en luxembourgeois, en français ou en allemand, l'administration doit se servir, dans la mesure du possible, pour sa réponse de la langue choisie par le requérant“. Fir d'AL an de Clement léisst „dans la mesure du possible“ ze vill Spillraum dofir, datt Formbréiwer an Äntwerten op Ufroen net op Lëtzebuergesch mussen iwwersat ginn. D'AL wëll festhalen, datt d'Administratiounen verflucht sinn an der Sprooch ze äntweren, an där d'Bierger*inne si uschreiwen. Wou et ëm Lëtzebuergesch geet, ass d'ADR net wäit: De Fernand Kartheiser huet kuerz drop e „projet de loi“ agereecht, wou genee dat dra steet, wat d'AL fuerdert. D'Sproochegesetz soll un déi aktuell Situatioun ugepasst ginn. Dat géif der „Méisproochegkeet am Land an der Entwécklung vum Lëtzebuergesch“ gerecht. Si konzentréiere sech wéi gewinnt nëmmen op eng Sprooch, déi hei am Land geschwat gött.

Fakt ass, datt 73 Prozent vun 1.053 Befroten zu Lëtzebuerg déi dräi Landessproochen kënnen. Dat seet eng Studie vun TNS IRES vun 2018. Dräi Véierel vun de Befrote kënnen véier Sproochen oder méi. Doriwweeraus hunn 98 Prozent vun hinnen ugi Franséisch ze kënnen. 80 Prozent verstinn a schwätzen Englesch an 77 Prozent Lëtzebuergesch. D'Realitéit gesäit deemno sou aus, datt eng Majoritéit och Englesch kann. Logesch wier et also d'Formbréiwer op Englesch ze iwwersetzen an och des Sprooch als Optioun am Artikel 4 opzezielen. De Clement ass op des Erweiterung aus. D'AL an d'ADR bezéien hir Fuerderung awer just op Ufroen, déi an den dräi Administratiounssproochen formuléiert goufen. Et ass licht ze duerchkucken, datt et hinnen net ëm Méisproochegkeet geet, mä reng ëm d'Integratioun vum Lëtzebuergesch. Ass dat sennvoll?

An der zitierter Studie heescht et och, datt dräi Véierel vun de Befroten, déi Lëtzebuergesch kënnen, am Alldag kee Problem mat der Méisprooch-

chegkeet hunn. Et sinn éischter déi, déi kee Lëtzebuergesch schwätzen, déi op Barrière stoussen. Nieft der Ergänzung vun der administrativer Kommunikatioun op Lëtzebuergesch, ass déi grondsätzlech méisproocheg Erweiterung dovunner néideg. Vläch ass si souguer méi relevant, well si e gréissere Publikum uschwätzt. Et ass ëmmerhin eng Minoritéit, déi nëmme Lëtzebuergesch kann.

Méisproochegkeet ass keng Hierarchiséierung

Wann d'AL an d'ADR an hire Communiqué vum der „Méisproochegkeet zu Lëtzebuerg“ schwätzen, mä des just op dräi Sproochen reduzéieren, dann ass dat wäit vun der aktueller Situatioun ewech. Et ass eng Hierarchiséierung vun der Sprooch, déi eleng op enger nationalistescher Ideologie berout.

Jo, et ass wichteg, datt Lëtzebuergesch promovéiert gött. Dat geschitt duerch Initiativen vum Educatiouns- a Kulturministère an duerch divers aner Projeten. Mä e Land, dat sech mat senger Migratiounsgeschicht, sengem héijen Undeel vun Ausländer*innen un der Bevëlkerung a senger kultureller Villsäitegkeet bretze kann, muss am Hibleck op Kommunikatioun méi Opweises hunn, wéi d'Festklameren un dräi Sproochen. Déi sproochlech Villsäitegkeet ass e Räichtum, dee Länner och op administrativem Niveau sennvoll sollten notzen.

Déi sproochlech Minoritéiten, wéi beispillsweis d'Portugisescht oder d'Italiescht - fir der just zwou ze nennen - mussen och eng fest Plaz an der Öffentlechkeet kréien. E lëtzebuergesche Begréissungstext op der Websäit vu Gemengen an vum Staat, wéi d'AL e fuerdert, geet net duer. Dat wat si en „einfache Geste“ nennen, fir de Stellwäert vum Lëtzebuergesch ze ënnersträchen, muss och fir déi aner Sprooch gëllen, déi hei geschwat ginn.

Quite datt d'Administratiounen net all Ufro an 19 verschidde Sproochen (sou vill ënnerschiddlech Sproochen hunn déi Befroten aus der Studie geschwat) muss beäntweren oder all Formbréif an des muss iwwersat ginn, mä mat där Variant vum „einfache Geste“ kéint Lëtzebuerg en Zeeche fir d'Méisproochegkeet setzen. Lëtzebuerg kann nämlech méi, wéi dräi Sproochen.

NEWS

NEWSParlament: Mehr Demokratie wagen **S. 3****REGARDS**Gouvernance: « J'étais le caillou dans la chaussure » **p. 4**MNHA: Cadavres dans le placard **p. 7**Autismus: Heilung in Sicht ? **S. 8**Festival: Zeugnisse einer zerbrochenen Szene **S. 10**Spanien: Spaniens Scherbenhaufen **S. 14**

Coverfoto: Tessa Troes